

践行社会主义核心价值观

富强 民主 文明 和谐 自由 平等

公正 法治 爱国 敬业 诚信 友善

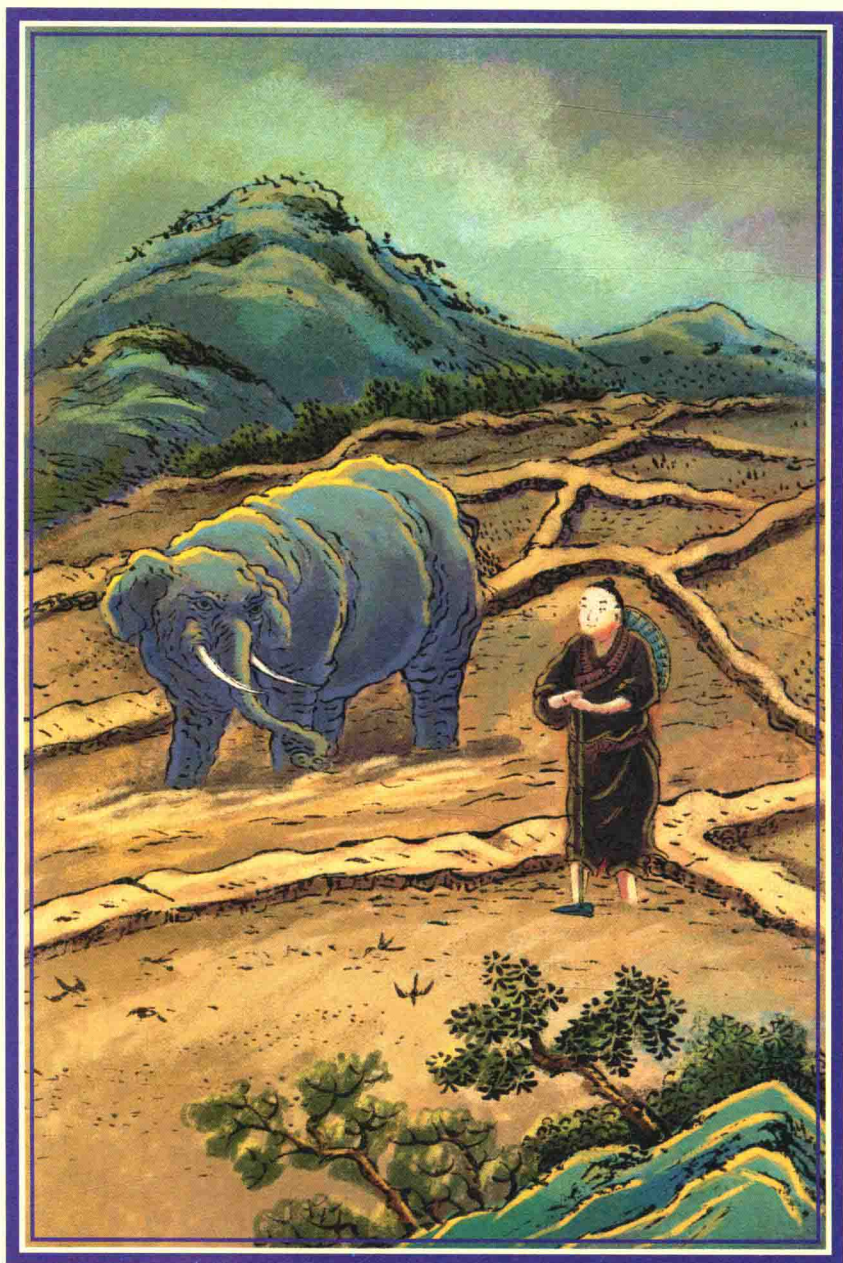
植根于中华传统美德的四维八纲

孝悌忠信 礼仪廉耻

本书的经典故事将影响孩子的一生！



yī yú shùn gēng tián
一 虞舜耕田





yuǎn gǔ yú cháo shí yǒu yī wèi jiào shùn de dà xián rén xìng yáo
远古虞朝时有一位叫舜的大贤人，姓姚
míng chóng huá fù qīn míng jiào gǔ sǒu shēng xìng wán liè mǔ qīn míng
名重华。父亲名叫瞽瞍，生性顽劣；母亲名
jiào wò dēng hén xián huì què yòu qù shì de hén zǎo hòu mǔ hén
叫握登，很贤惠，却又去世得很早。后母很
ài sā huǎng dì dì míng jiào xiàng xìng qíng ào màn dǎi dú cháng cháng
爱撒谎，弟弟名叫象，性情傲慢歹毒，常常
xiǎng móu hài shùn shùn rěn qì tūn shēng cháng cháng tōu tōu de kū qì
想谋害舜。舜忍气吞声，常常偷偷地哭泣。
jí shǐ zhè yàng shùn réng rán xiàng rú zǐ ài mù fù mǔ nà yàng xiào
即使这样，舜仍然像孺子爱慕父母那样孝
shùn shùn de xiào xīn gǎn dòng le shàng tiān tā zài lì shān shān lù gēng
顺。舜的孝心感动了上天，他在历山山麓耕
dì shí yǒu dà xiàng lái bāng tā gēng dì yǒu niǎo lái bāng tā chú
地时，有大象来帮他耕地，有鸟儿来帮他除
cǎo yáo dì tīng shuō shùn de shì zhī hòu jiāng zì jǐ de liǎng ge nǚ
草。尧帝听说舜的事之后，将自己的两个女
ér jià gěi le tā yòng gè zhǒng jiān nán lái kǎo yàn tā shùn dōu jīng
儿嫁给了他，用各种艰难来考验他，舜都经
shòu zhù le jié guǒ tiān xià dà zhì zuì hòu yáo jiāng dì wèi shàn ràng
受住了，结果天下大治。最后尧将帝位禅让
gěi le shùn
给了舜。





èr huáng yīng fù dào

二 皇 英 妇 道





shàng gǔ táng dài de yáo dì yǒu liǎng ge nǚ ér dà nǚ ér

上古唐代的尧帝有两个女儿，大女儿

jiào é huáng xiǎo nǚ ér jiào nǚ yīng yáo dì yīn wèi sì yuè guān jǔ

叫娥皇，小女儿叫女英。尧帝因为四岳官举

jiàn le yú shùn jiù bǎ liǎng ge nǚ ér jià gěi shùn lái guān chá tā

荐了虞舜，就把两个女儿嫁给舜，来观察他

nèi zài de pǐn dé shùn de fù qīn gǔ sǒu yú bèn wàng wéi mǔ qīn

内在的品德。舜的父亲瞽瞍愚笨妄为，母亲

cū bào cán nuè dì dì míng jiào xiàng ào màn wú lǐ é huáng nǚ

粗暴残虐，弟弟名叫象，傲慢无礼。娥皇、女

yīng zǐ mèi liǎng ge rén jià gěi shùn hòu zài xiāng yě lǐ fú shì shùn de

英姊妹两个人嫁给舜后，在乡野里服侍舜的

jiā rén hěn jìn fù dào shùn de fù qīn gǔ sǒu hé dì dì xiàng móu

家人，很尽妇道。舜的父亲瞽瞍和弟弟象谋

huà zhe yào shā hái shùn jiù jiào shùn qù xiū mǐ cāng wā jǐng qí

划着要杀害舜，就叫舜去修米仓、挖井，其

shí shì xiāng chèn jī shā sǐ tā shùn bǎ zhè jiàn shì gào zhī zǐ mèi

实是想趁机杀死他。舜把这件事告知姊妹

liǎ liǎng rén suī rán zhī dào zhè shì ge yīn móu hái shì jiān dìng de

俩，两人虽然知道这是个阴谋，还是坚定地

jiào shùn qù zuò děng dào shùn jiē shòu yáo dì de shàn ràng chéng wéi dì

叫舜去做。等到舜接受尧帝的禅让成为帝

wáng é huáng zuò le huáng hòu nǚ yīng zuò le cì fēi tā men fú

王，娥皇做了皇后，女英做了次妃，她们服

shì gǔ sǒu hái shì xiàng cóng qián nà yàng gōng jìng

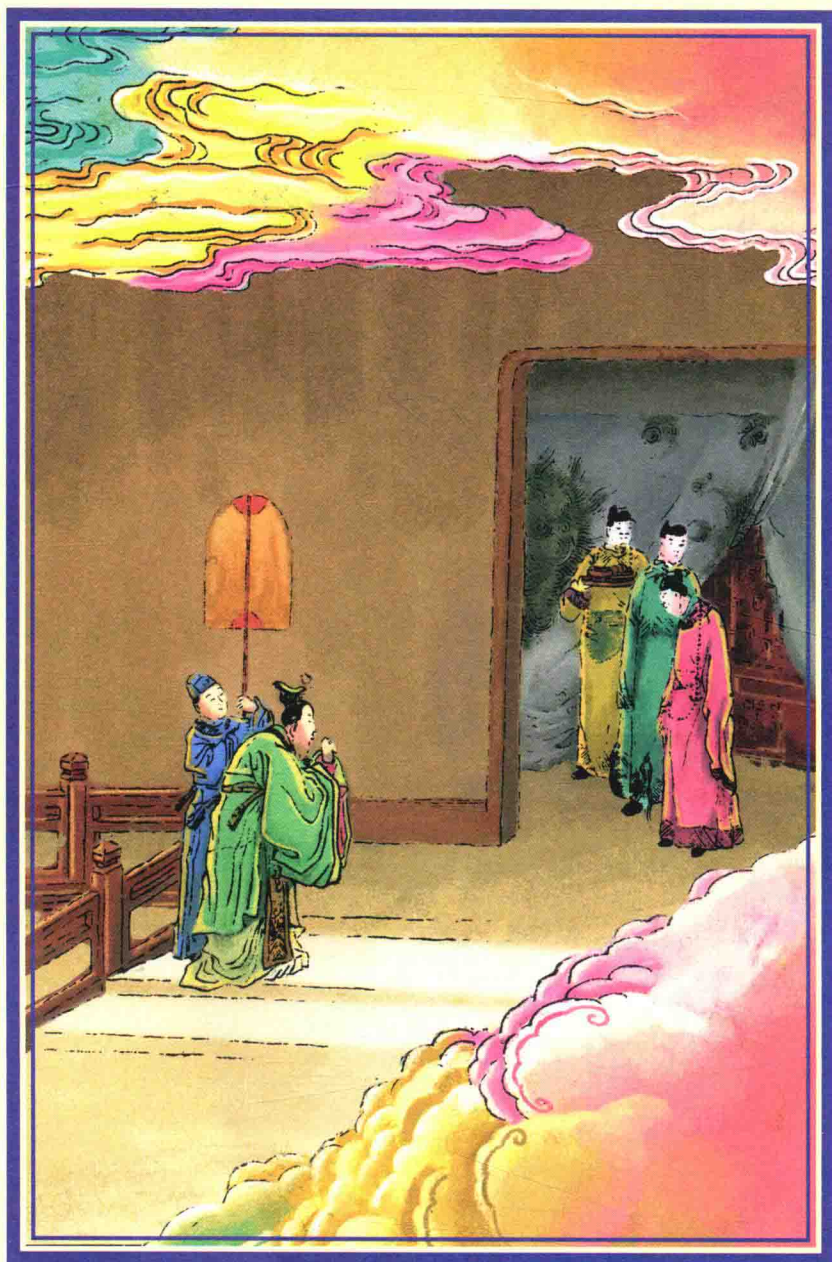
侍瞽瞍还是像从前那样恭敬。





sān wén wáng wèn ān

三文王问安



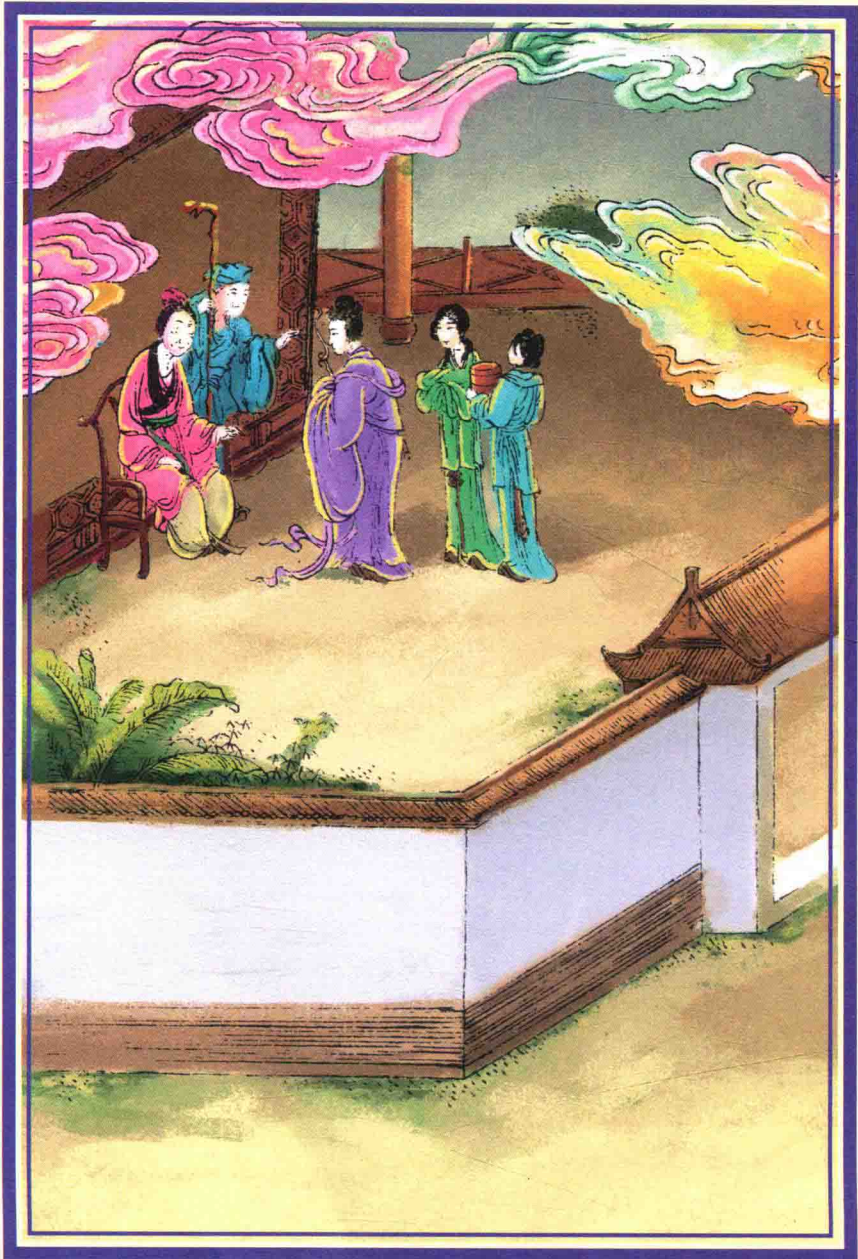


zhōu dài de wén wáng xìng yī míng chāng zài tā zuò shì zǐ de shí
周代的文王姓姬名昌，在他做世子的时候，
hòu měi tiān dōu yào sān cì qù cháo jiàn fù qīn wáng jì qīng chén jī
每天都要三次去朝见父亲王季。清晨鸡
gāng tí jiào de shí hòu tā jiù chuān hǎo le lǐ fú dào fù qīn qīn mén
刚啼叫的时候他就穿好了礼服，到父亲寝门
wài wèn ān gōng lǐ tōng bào de xiǎo chén huí dá shuō tā fù qīn hěn
外问安，宫里通报的小臣回答说他父亲很
hǎo wén wáng cái miàn yǒu xǐ sè dào le zhèng wǔ tā yòu qù wèn
好，文王才面有喜色；到了正午，他又去问
ān xiàng zǎo shàng yī yàng tīng dào fù qīn ān hǎo de xiāo xī cái fàng
安，像早上一样，听到父亲安好的消息才放
xīn dào le wǎn shàng tā yòu qù wèn ān yě shì xiàng zǎo shàng hé
心；到了晚上，他又去问安，也是像早上和
zhōng wǔ yī yàng tā fù qīn shēn tǐ bù shū fú wén wáng de liǎn sè
中午一样。他父亲身体不舒服，文王的脸色
jiù hěn yōu lǜ zǒu lù de bù zǐ dōu bù duān zhèng le děng dào wáng
就很忧虑，走路的步子都不端正了。等到王
jì yǐn shí huī fù zhèng cháng le wén wáng cái huī fù yuán lái de yàng
季饮食恢复正常了，文王才恢复原来的样
zi fàn cài xiàn shàng qù gěi wáng jì de shí hòu wén wáng yī dìng shì
子。饭菜献上去给王季的时候，文王一定视
chá cài de lěng rè shì fǒu hé shì děng chí wán fàn chē xià fàn cài de
察菜的冷热是否合适，等吃完饭撤下饭菜的
shí hòu wén wáng jiù wèn fù qīn chī de zěn yàng yòu gēn ān pái fàn
时候，文王就问父亲吃得怎样，又跟安排饭
cài de rén shuō bú yào zài shàng shàng guò de fàn cài le nà
菜的人说：“不要再上上过的饭菜了。”那
ge rén shuō hǎo wén wáng zhè cái fàng xīn de tuì le chū lái
个人说好，文王这才放心地退了出来。





sì tài sì sì huī
四 太 姒 嗣 徽





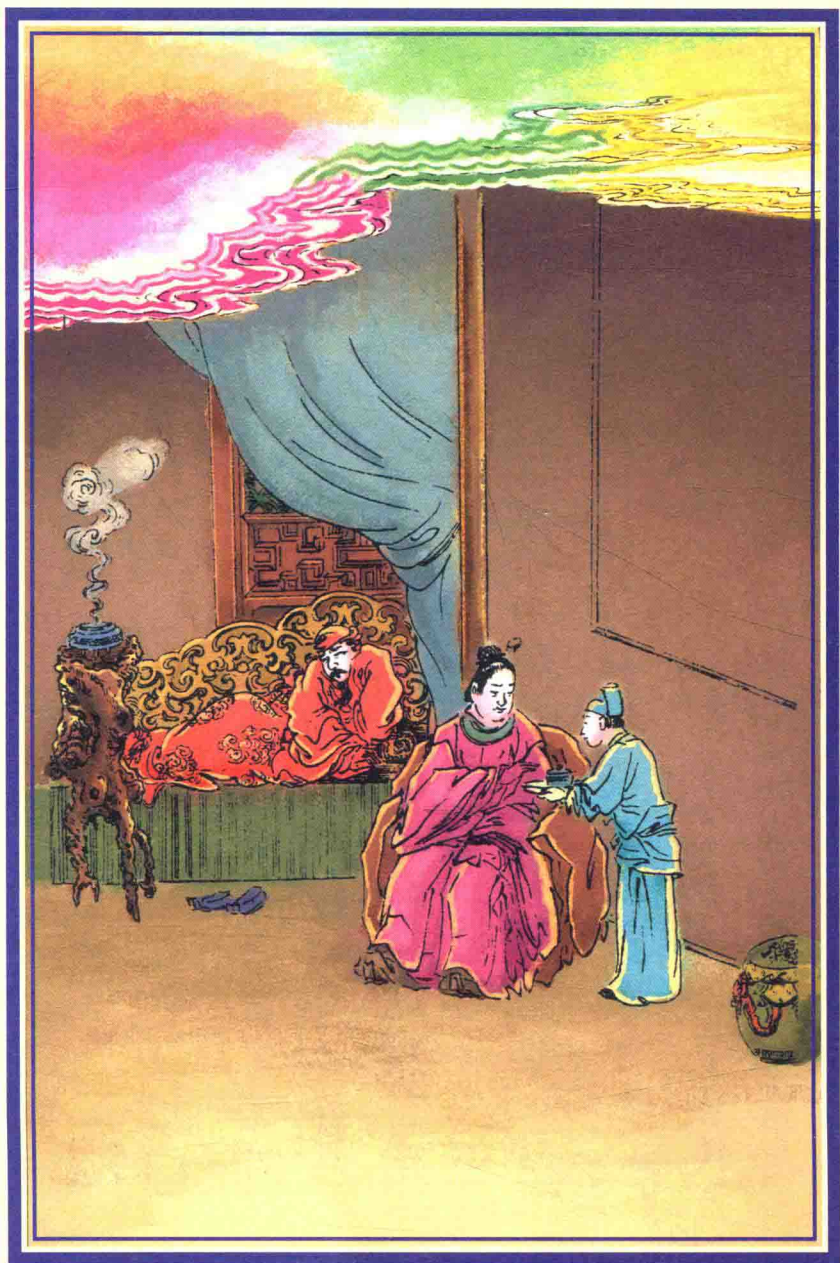
zhōu cháo de tài sì shì yǒu shēn guó yī hù rén jiā de nǚ
周朝的太姒，是有莘国一户人家的女
ér chū jià qián hái zài fù mǔ jiā lǐ de shí hòu tā jiù zhuān xīn
儿。出嫁前还在父母家的时候，她就专心
xué zuò nǚ gōng shēng huó shàng zì jǐ hěn jiǎn pǔ jié shéng duì nǚ xiān
学做女工，生活上自己很俭朴节省，对女先
shēng shí fēn zūn jìng hòu lái tài sì guì wéi zhōu wén wáng de fēi zǐ
生十分尊敬。后来太姒贵为周文王的妃子，
yě méi yǒu gǎi biàn tiān xìng tài sì jì chéng le pó pó tài rèn de
也没有改变天性。太姒继承了婆婆太任的
měi dé zūn shǒu fù rén de lǐ jié méi yǒu yī diǎn guò shī huí
美德，遵守妇人的礼节，没有一点过失。回
niáng jiā tàn qīn de shí hòu tā huì tōng guò nǚ xiān shēng gào sù wén
娘家探亲的时候，她会通过女先生告诉文
wáng tā yòng zì jǐ de měi hǎo dé xíng gǎn huà le tiān xià de fù rén
王。她用自己的美好德行感化了天下的妇人
měi hǎo zhōu cháo de rén zuò shī zàn měi tā shī shì zhè me jiǎng
美好。周朝的人作诗赞美她，诗是这么讲
de qù gào sù nǚ xiān shēng shuō wǒ yào huí niáng jiā cuō xǐ
的：“去告诉女先生，说我要回娘家。搓洗
wǒ de nèi yī xǐ gān jìng wài yī nǎ jiàn yào xǐ nǎ jiàn bù xǐ
我的内衣，洗干净外衣。哪件要洗哪件不洗
dōu yào fēn qīng rán hòu jiù huí niáng jiā tàn qīn qù lìng yī shǒu
都要分清，然后就回娘家探亲去。”另一首
shī shuō duān zhuāng de tài rèn shì wén wáng de mǔ qīn pǐn dé
诗说：“端庄的太任，是文王的母亲。品德
hěn hǎo de tài jiāng shì jīng shī wáng shì lǐ de xí fù tài sì jì
很好的太姜，是京师王室里的媳妇。太姒继
chéng le tā men de měi dé suǒ yǐ yī dìng huì yǒu hěn duō ér
承了她们的美德，所以一定会有很多儿
zi
子。”





wǔ wǔ wáng jì shù

五 武 王 继 述





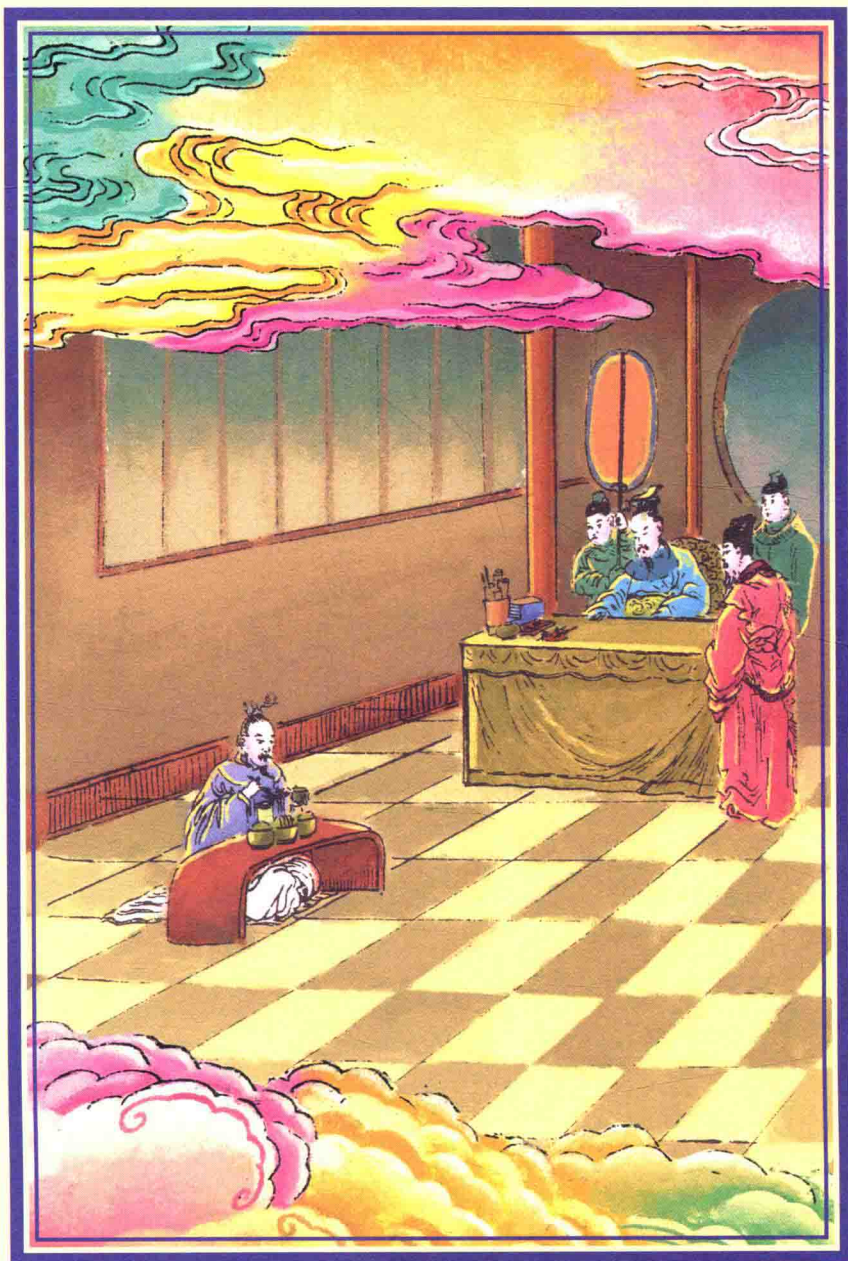
zhōu dài de wǔ wáng xìng jī míng fā shì wén wáng jī chāng de
周代的武王姓姬名发，是文王姬昌的
dì èr ge ér zǐ wén wáng shèng xián yòu xiào shùn wǔ wáng jiù zūn xún
第二个儿子。文王圣贤又孝顺，武王就遵循
fù qīn de jiào dǎo zuò shì bù gǎn yǒu sī háo shū hū de dì fāng
父亲的教导做事，不敢有丝毫疏忽的地方。
yǒu yī cì wén wáng shēng bìng le wǔ wáng yī zhí zài wén wáng shēn biān
有一次，文王生病了，武王一直在文王身边
fú shì yī fú mào zi dōu bù tuō qù wén wáng chī yī wǎn fàn
服侍，衣服帽子都不脱去。文王吃一碗饭，
wǔ wáng yě chī yī wǎn wén wáng zài chī yī wǎn fàn wǔ wáng yě zài
武王也吃一碗；文王再吃一碗饭，武王也再
chī yī wǎn jiù zhè yàng guò le shí èr tiān wén wáng de bìng quán yù
吃一碗。就这样过了十二天，文王的病痊愈
le hòu lái wǔ wáng jí wèi tǎo fá shāng zhōu wáng dé dào le tiān
了。后来武王即位，讨伐商纣王，得到了天
xià tā gēn dì dì zhōu gōng dàn jì chéng le fù qīn de shì yè hé
下。他跟弟弟周公旦继承了父亲的事业和
xián dá xiào shùn de pǐn xìng fú shì guò shì le de rén xiàng fú shì huó
贤达孝顺的品性，服侍过世了的人像服侍活
zhe de rén yī yàng gòng fèng bù zài le de rén hǎo xiàng tā hái jiàn zài
着的人一样，供奉不在了的人好像他还健在
yī yàng kǒng zǐ chēng zàn shuō quán tiān xià de rén dōu shuō wǔ wáng
一样。孔子称赞说：“全天下的人都说武王
xiào shùn
孝顺。”





liù kǎo shū shě ròu

六 考叔舍肉



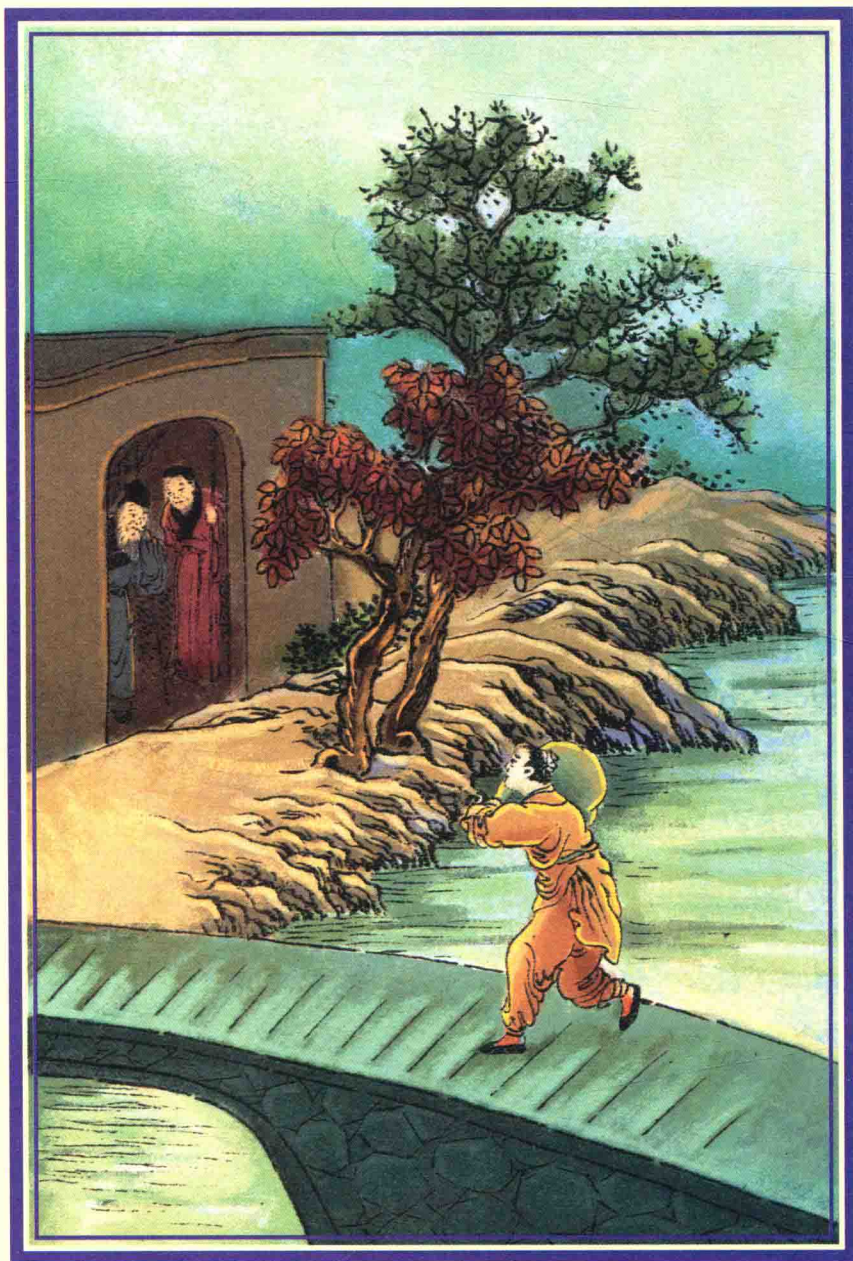


zhōu dài chūn qiū shí qī zhèng guó de yǐng kǎo shū shì zài yǐng
周代春秋时期郑国的颖考叔，是在颖
gǔ zuò shǒu wèi biān jiāng de guān yǐng kǎo shū tīng shuō zhèng zhuāng gōng dāng
谷做守卫边疆的官。颖考叔听说郑庄公当
chū fā xià le bú dào huáng quán bù gēn mǔ qīn jiàn miàn de shì
初发下了“不到黄泉不跟母亲见面”的誓
yán hòu lái hòu huǐ le dàn yòu bù hǎo yì si wéi bèi shì yán
言，后来后悔了，但又不好意思违背誓言。
yǐng kǎo shū yú shì chēng yǒu dōng xī xiàn gěi zhuāng gōng qù cháo jiàn zhuāng
颖考叔于是称有东西献给庄公，去朝见庄
gōng zhuāng gōng cì fàn gěi tā chī tā chī de shí hòu què bù chī
公，庄公赐饭给他吃，他吃的时候却不吃
ròu zhuāng gōng wèn yǐng kǎo shū wèi shén me bù chī ròu tā huí dá
肉。庄公问颖考叔为什么不吃肉，他回答
shuō xiǎo rén yǒu mǔ qīn xiǎo rén gěi de shí wù tā dōu chī guò
说：“小人有母亲，小人给的食物她都吃过
le dàn hái méi chī guò jūn shàng cì de shí wù suǒ yǐ qǐng qiú jūn
了，但还没吃过君上赐的食物，所以请求君
shàng tóng yì xiǎo rén liú zhe zhè xiē ròu dài huí qù gěi mǔ qīn chī
上同意小人留着这些肉带回去给母亲吃。”
zhuāng gōng gǎn tàn dào nǐ yǒu mǔ qīn nǐ kě yǐ gěi dōng xī tā
庄公感叹道：“你有母亲，你可以给东西她
chī zhī shì wǒ què méi yǒu mǔ qīn yǐng kǎo shū shuō jūn shàng
吃，只是我却我没有母亲。”颖考叔说：“君上
bú yòng dān xīn zhè ge rú guǒ jué dì dào le chū quán shuǐ de dì
不用担心这个，如果掘地到了出泉水的地
fang jūn shàng hé mǔ qīn zài dì dào lǐ xiāng jiàn shuí shuō bú shì huáng
方，君上和母亲在地道里相见，谁说不是黄
quán xiāng jiàn ne zhuāng gōng tīng le yǐng kǎo shū de huà zhào zhe zuò
泉相见呢？”庄公听了颖考叔的话，照着做，
yú shì mǔ zǐ hé hǎo rú chū le
于是母子和好如初了。





qī zhòng yóu fù mǐ
七 仲 由 负 米





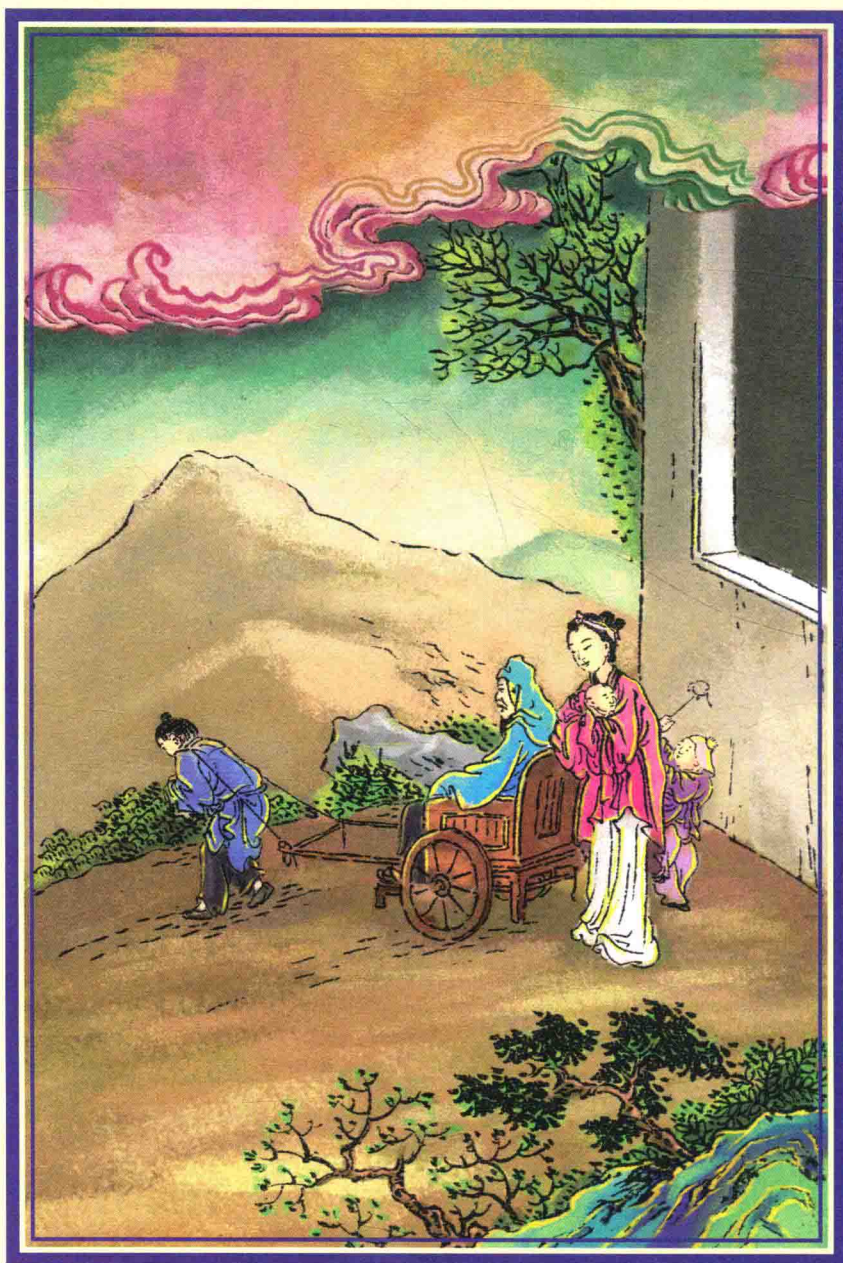
zhōu dài chūn qiū shí qī de zhòng yóu biǎo zì jiào zǐ lù tā
周代春秋时期的仲由，表字叫子路。他
jiā hěn qióng rì cháng chī de dōu shì yě cài wèi fèng yǎng fù mǔ
家很穷，日常吃的都是野菜。为奉养父母，
zhòng yóu hái cháng dào bǎi lǐ yǐ wài de dì fang bēi dà mǐ huí lái
仲由还常到百里以外的地方，背大米回来
gěi fù mǔ chī fù mǔ qù shì hòu zhòng yóu qù nán fāng yóu lì
给父母吃。父母去世后，仲由去南方游历，
dào le chǔ guó jīng guò nǚ lì zhòng yóu màn màn biàn de fù guì
到了楚国。经过努力，仲由慢慢变得富贵，
jiā lǐ yǒu hěn duō de pú rén chē mǎ yǒu chī bù wán de liáng
家里有很多的仆人、车马，有吃不完的粮
shí yǒu chuān bù wán de jīn yī dàn tā què gǎn tàn dào xiàn
食，有穿不完的锦衣。但他却感叹道：“现
zài jí shǐ xiǎng xiàng cóng qián nà yàng gēn fù mǔ yī qǐ chī yě cài cóng
在即使想像从前那样跟父母一起吃野菜，从
yuǎn fāng wèi fù mǔ bēi huí dà mǐ zài yě bù néng gòu le kǒng
远方为父母背回大米，再也不能够了。”孔
zǐ zàn měi zhòng yóu shì fèng fù mǔ zhēn chēng de shàng fù mǔ zài
子赞美：“仲由侍奉父母，真称得上父母在
shí jié jìn quán lì fù mǔ sǐ hòu jié jìn huái niàn
时竭尽全力，父母死后竭尽怀念。”





bā mǐn sǔn lú yī

八 闵 损 芦 衣





zhōu dài chūn qiū shí qī de mǐn sūn biǎo zì jiào zǐ qiān mǐn
周代春秋时期的闵损，表字叫子骞。闵
sǔn de shēng mǔ zǎo zǎo guò shì le fù qīn qū le xīn qī zì mǐn
损的生母早早过世了，父亲娶了新妻子。闵
sǔn de hòu mǔ shēng le liǎng ge ér zǐ tā hěn yàn wù mǐn sūn gěi
损的后母生了两个儿子，她很厌恶闵损，给
qīn shēng zǐ chuān mián xù zuò de yī fú què gěi mǐn sūn chuān zhǐ sāi
亲生子穿棉絮做的衣服，却给闵损穿只塞
yǒu lú huā de yī fú yǒu yī tiān mǐn sūn de fù qīn jiào mǐn sūn qù
有芦花的衣服。有一天闵损的父亲叫闵损去
qiān chē dàn yīn wèi tā de shǒu dòng jiāng le bā lā chē de pí dài
牵车，但因为他的手冻僵了，把拉车的皮带
diào dì shàng fù qīn zhè cái jué chá dào mǐn sūn shòu dào nǜ dài shí
掉地上，父亲这才觉察到闵损受到虐待，十
fēn xīn téng jiù yào bǎ hòu qī gǎn zǒu mǐn sūn duì fù qīn shuō
分心疼，就要把后妻赶走。闵损对父亲说：
mǔ qīn zài jiù zhǐ yǒu wǒ yī ge ér zǐ shòu hán rú guǒ mǔ
“母亲在，就只有我一个儿子受寒；如果母
qīn zǒu le jiù yǒu sān ge ér zǐ yào luò dān shòu kǔ le fù
亲走了，就有三个儿子要落单受苦了。”父
qīn rèn wéi tā shuō de duì jiù méi yǒu gǎn zǒu hòu qī hòu mǔ yě
亲认为他说得对，就没有赶走后妻。后母也
rèn shí dào zì jǐ de suǒ zuò suǒ wéi bú duì cóng cǐ bǎ mǐn sūn dāng
认识到自己的所作所为不对，从此把闵损当
chéng qīn shēng ér zǐ yī bān duì dài
成亲生儿子一般对待。

